

L'estat espanyol pretén estalviar 65.000 milions d'euros, que s'afegeixen als que ja han retallat les administracions territorials.

MINISTERI D'HEUREDA

Més collats

A partir d'aquest mes, els ciutadans rebran una nova clatellada. L'augment de l'IVA, la retallada de sous públics, els copagaments i la modificació de determinades prestacions socials convertiran el retorn de les vacances en un autèntic infern.

Es consideren les retallades més grans de la història de la democràcia, i compten amb l'aplaudiment efusiu del Fons Monetari Internacional i de la UE. El reguitzell de mesures dites "d'ajustament" aprovades pel govern espanyol, que han de fer estalviar 65.000 milions d'euros, i que s'afegeixen a les que ja apliquen les administracions territorials, garanteixen un setembre infernal per als ciutadans. I tot plegat, amanit amb una conjuntura econòmica al punt de l'abisme: l'estat espanyol podria ser rescatat per Europa, fet del qual es derivarien nous ajustaments i més pressió sobre els pressupostos autonòmics.

La taxa de desocupació és del 21,95% al Principat, del 27,1% al País Valencià i del 28% a les Illes, i les entitats financeres –pendents del rescat bancari– mantenen tancada l'aixeta del crèdit que hauria de permetre a famílies i empreses començar a respirar.

Món del treball. Per decret espanyol, entren en vigor noves reduccions de sou i se suprimeix la paga extra de Nadal per als funcionaris i els treballadors d'empreses públiques. Pel que fa a la tributació, els rendiments del treball derivats d'impartir cursos, conferències, obres literàries, artístiques o científiques, passen del 15% al 21%, la mateixa pujada amb què es trobaran els treballadors en règim especial d'autònoms. Pel que fa a les prestacions per desocupació, el principal cop se l'enduran els qui no rebin prestació, perquè es modifiquen les condicions d'accés al subsidi de 400 euros, que durant el mes d'agost el govern espanyol havia anunciat que suprimiria. Les pressions de partits i sindicats van fer que l'executiu de Rajoy se'n desdigués parcialment; ara no se suprimeix l'ajuda però s'hi complica l'accés. Als desocupats amb dret a prestació, se'ls redueix la quantitat a partir del setè mes. Com que a més se'ls suprimeix la bonificació

REBALLADES

- Els funcionaris i treballadors públics perden la paga de Nadal
- Es modifiquen les condicions del subsidi de 400 euros per a desocupats sense prestació
- La prestació per desocupació es retalla a partir del setè més: 3.000 euros menys cada any de prestació

PUJADA D'IMPOSTOS

- Autònoms i activitats intel·lectuals: passen de tributar el 15% al 21%
- Euro per recepta català: 1 euro per cada medicament que valgui més d'1,67 euros. Rendes mínimes, exemptes
- Copagament dels medicaments: molts ciutadans passaran a pagar el 50% dels medicaments en comptes del 40%. Els pensionistes n'hauran de pagar el 10%
- Peatges: augment del preu entre un 3% i un 10,5%

IVA DEL 21%

Entrades de cinema, teatre, clubs...

Serveis mixtos d'hoteleria

Ús d'instal·lacions esportives

Perruqueria i bellesa

Cosmètics i productes d'higiene personal

Assistència sanitària, veterinaris i cirurgia estètica

Nutrició i dietètica

Bolquers per a nadons

Flors i plantes ornamentals

Gas

Serveis funeraris

Telefonia

Electricitat

Material escolar: llevat de llibres de text, àlbums, partitures, mapes i quaderns de dibuix

IVA DEL 10%

Entrades a museus

Compreses i tamps

Ulleres i lents de contacte

Serveis en sales de joc

Serveis en casaments i similars

Explotacions agrícoles, ramaderes i forestals

Impostos per compra d'habitatge

de la cotització per desocupació, resultarà que una persona sense feina durant dos anys perdrà 3.000 euros de prestació. A més, el subsidi de desocupació passa de 24 mesos a 18. Per a acabar de reblar l'apartat laboral, s'endureixen les condicions per a les prejubilacions i no s'apugen les pensions mínimes.

Els preus es disparen. Deixant de banda la inflació prevista del 2,5% per al mes de setembre, els preus de productes i serveis es dispararan a partir de l'1 de setembre amb l'entrada en vigor dels canvis en l'IVA. Les flors ornamentals, els serveis mixtos d'hoteleria, els espectacles, les discoteques, cinemes, barbacoes, teatres, cirques, parcs d'atraccions, etc., però també els serveis funeraris, el dentista, les perruqueries, els veterinaris, els bolquers infantils, els gimnasos i la televisió de pagament, entre més, passen de tributar el 8% al 21%. D'una altra banda, l'inici del curs escolar serà especialment dur per als pares, perquè bona part del material passa de l'IVA superreduït del 4% al 21%, i només se'n salven els llibres de text, els àlbums, les partitures, els mapes i els quaderns de dibuix. La resta de material escolar passa a ser un bé de luxe. El govern espanyol calcula que amb l'inici del curs escolar podrà recaptar 82 milions d'euros addicionals.

També passa del 8% al 10% l'IVA reduït, de manera que puja 2 punts el transport públic –els títols integrats de deu viatges costaran 20 cèntims més de mitjana–, l'aigua, les ulleres, els serveis en sales de joc, els serveis de casaments i la taxa per compra d'habitatge, entre més. Alguns altres serveis, com ara la llum, el telèfon i internet, passen del 18% al 21%, i això voldrà dir pagar, de mitjana i per cada rebut, uns 2 euros més. En el cas de la llum, al juliol ja es va aplicar un augment del 3,94% en el rebut. A banda, els usuaris de les vies de peatge es trobaran preus un 3% més cars, cosa que s'afegeix a l'increment del 7,5% que va aplicar l'estat espanyol a final de juny. Es calcula que l'alça de l'IVA originarà una despesa extra de 415 euros a cada família.

Madrid s'escuda en les directrius de Brussel·les sobre deute públic per a justificar les retallades i la pressió fiscal

Peatge a la farmàcia. Tot i que va entrar en vigor a l'agost, el copagament farmacèutic aprovat per l'executiu espanyol es farà visible a partir del setembre. Més de 400 fàrmacs deixen de ser finançats per la Seguretat Social, i s'estableix un percentatge més alt de cofinançament per part de l'usuari. Si fins ara es pagava el 40% del preu, més d'un terç dels ciutadans hauran de pagar-ne el 50%, i un 1% el 60%. La resta continuaran pagant el 40% pel fet de tenir rendes baixes. Els pensionistes, que fins ara no pagaven res, hauran de fer-se càrrec del 10% del preu del medicament. A més a més, els usuaris de la sanitat pública a Catalunya han de pagar la taxa sanitària que grava cada medicament amb un euro. La taxa s'aplica a tots els fàrmacs que costin més d'1,67 euros, amb un màxim de 61 euros anuals. En queden exclosos els usuaris que cobren la renda mínima d'inserció (PIRMI), les pensions no contributives, els beneficiaris d'ajudes per a minusvàlids i els perceptors del Fons d'Assistència Social; tot plegat, unes 200.000 persones.

Aquesta llarga llista de noves càrregues impositives i retallades de prestacions fa créixer l'historial de retallades que el govern espanyol i les altres administracions apliquen des de fa més d'un any. Presumptament, per a satisfer les exigències de Brussel·les sobre disciplina pressupostària i deute públic. Tot i la contundència d'aquest darrer pas de rosca, no hi ha garanties que no se n'apliqui un altre ben aviat: quan arribi el rescat espanyol.

Gemma Aguilera

Els ingressos del 91% dels grecs s'han reduït des del començament de la crisi, i la meitat de la població ja viu sota el llindar de la pobresa. La crisi del deute grec va empènyer els governants a aplicar un pla d'austeritat que ha acabat dinamitant l'estat del benestar, fins al punt que el país es revela incapaç d'oferir una vida en sintonia amb els estàndards europeus a la majoria dels seus ciutadans. La manca d'expectatives, un horitzó cada vegada més negre, ha obligat la gent a expressar la seva crispació, de vegades amb violència, als carrers de les principals ciutats gregues. I, malgrat la intervenció europea i el canvi de governants, ningú no gosa senyalar al calendari el final de l'infern. Una societat escapçada que espanta la resta d'Europa, sobretot per la por que es reproduïxi el drama en unes altres societats especialment colpides per la crisi. Amb l'estat espanyol al punt de mira per la proximitat d'un rescat més que probable, i amb un setembre negre carregat de noves retallades i pressions fiscals, cal preguntar-se fins quan la nostra societat podrà suportar la pressió. La xarxa comença a esfilagarsar-se.

Desesperació i impotència. Quina és l'espurna que pot calar foc amb més facilitat? Una taxa de desocupació disparada –que en el cas del País Valencià i les Illes és prou més elevada que al Principat: més del 50% dels joves sense expectatives laborals–, retallades de sous i de drets laborals i socials, però, sobretot, la impotència i la incapacitat de canviar el nostre destí. Així ho explica el sociòleg Salvador Cardús, que considera que “la nostra societat pot aguantar molt si es manté una certa cohesió i confiança en els lideratges”, perquè “no són les estretors materials allò que fa saltar la gent, sinó la desesperació, la convicció que, ara per ara, no puguin fer res per canviar la situació i, a més, no hi vegin una sortida propera. Per això, de moment qui més ha protestat han estat els qui tenien la vida més assegurada, com ara els funcionaris o els estudiants”.

Des del punt de vista psicològic, aquesta manca d'expectatives de futur motiva respostes d'estrès molt variades en les persones que pateixen els efectes de la crisi directament o indirectament. “La inestabilitat emocional i les dificultats

EL TEMPS

Amb el precedent de l'esclat social a Grècia, la nostra societat mira de sostenir-se dempeus davant les escomeses de la crisi. Però la manca d'expectatives i la frustració escalfen l'ambient, i les reaccions extremes en la població comencen a fer-se paleses.

personals es tradueixen en respostes molt heterogènies en el comportament humà, que poden anar des de la depressió, l'angoixa i les fòbies, fins a la violència

i els comportaments antisocials i abús de drogues, segons les característiques psicològiques de cada individu”. Ho diu Antonio Andrés Pueyo, catedràtic del

El jove és fortament castigat per la crisi. A les dificultats econòmiques se'ls afegeix la frustració: els projectes que el jove havia començat, sol o en família, han de quedar aturats sense expectatives de reprendre'ls.

departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic de la Universitat de Barcelona. Els dos col·lectius més vulnerables “a la frustració i l’angoixa que origina aquesta llarga crisi” són els joves i la gent gran. En el primer cas, Pueyo adverteix que a les dificultats econòmiques s’hi afegeix “la frustració si es trenca el cicle vital, els projectes que el jove havia començat, sol o en família, que han de quedar aturats sense expectatives de poder-los reprendre en una data propera”.

Aquesta situació pot derivar en dues sortides extremes: “els joves amb

propensió a la depressió poden acabar canalitzant el seu estrès amb quadres de depressió severa, intents de suïcidi i fins i tot suïcidi consumat; o, per contra, poden tenir reaccions de violència radical, a la qual pot afegir-se un abús en el consum de drogues i alcohol”. A parer seu, aquests extrems es poden fer presents en la societat catalana, com ja ha passat a Grècia, “si aquest col·lectiu no veu la llum al final del túnel en algun moment”. Pel que fa a la gent gran, aquest psicòleg remarca l’extrema facilitat de caure en el pou “si la persona perd la família, es troba sola i sense recursos econòmics,

perquè les expectatives de futur a llarg termini no compten; allò que els angoixa és només el moment present”. Aquest psicòleg pensa que la crisi “és un ingredient més, que probablement es traduirà en un augment de suïcidis a casa nostra, però no de manera significativa, perquè, de fet, l’epidemiologia de les morts per suïcidi ja és prou greu a casa nostra, però no se’n diu res fins que no hi ha un argument concret per a parlar-ne”.

Cardús considera que la resposta de cada individu a la crisi “depèn molt de l’entorn social i familiar, i també de les respostes ideològiques i polítiques que es fan de la crisi, és a dir, de les interpretacions i de les vinculacions a determinats partits o governs”. Però no creu que a casa nostra hi hagi més suïcidis o respostes violentes individuals, “que més aviat són expressió de desgovern i manca de lideratge” arran de la crisi: “Una altra cosa és que els suïcidis sempre es vinculen –es racionalitzen– segons els problemes del moment i, pel que fa a les respostes socials, caldrà millorar aquest lideratge social i polític, i els mitjans hauran de fer una tasca a favor d’una sortida civilitzada de la crisi. Si hi ha irresponsables que juguen a exaltar la gent, és una altra cosa”, sentència.

Un altre aspecte que Antonio Andrés Pueyo remarca és el risc de conflictivitat familiar. “Molts joves han de tornar a casa dels pares perquè han perdut el pis i la feina, i necessiten viure d’ells. Quan passa això, es poden reviu vells conflictes, i es barregen els sentiments de culpabilitat amb la frustració. En aquest sentit, la violència familiar pot créixer.” Però també reconeix que “hi ha molts casos de famílies que, arran del patiment per la crisi, s’han fet més fortes i han creat uns vincles solidaris molt més potents”.

Grècia és a prop? Mentre les administracions es neguen a admetre que l’olla de pressió social pugui esclatar, el ciutadà es pregunta fins quan la podrà aguantar la societat, aquesta pressió, i quina pot arribar a ser la reacció de la gent. Les arbitrarietats de la justícia, les retallades i una reforma laboral molt dura fan imprevisible la resposta. A parer d’Antonio Andrés Pueyo, “podríem arribar a una situació social com la de Grècia, perquè a mesura que s’esdevenen més situacions de necessitat extre-

Des del món sindical es denuncia la "demagògia social" que permet que s'actui amb contundència contra els piquets i, en canvi, personatges com Fèlix Millet o els responsables de l'estafa de Bankia campin pel carrer tranquil·lament.

EL TEMPS

ma, una de les respostes possibles és el comportament delictiu i antisocial. La sensació de gran frustració, que origina desigs de revenja, i la falta d'horitzó, amb informacions negatives constants, no deixen gaire marge per a la racionalitat". En aquest sentit, adverteix que "el comportament antisocial pot créixer d'una manera més o menys rellevant, sobretot en la franja d'edat en què la delinqüència és més habitual, i que és la més afectada per la crisi, els joves". En canvi, el sociòleg Salvador Cardús no considera que "aquest 2012 hagi de ser socialment violent", i fins i tot creu que "ho serà menys que l'any passat".

Sobre el possible efecte contagi, Pueyo apunta que, si bé un sol individu "difícilment sortirà al carrer a cremar contenidors, a llançar pedres al Parlament o a enfrontar-se amb els polítics, sí que ho farà si troba el suport de més gent. Per això va tenir tant de seguiment el moviment del 15M o les diverses accions que ha dut a terme la societat grega". A parer seu, les persones que aparentment no ha resultat afectades per la crisi –perquè conserven la feina, el pis i la família–, tampoc no "s'escapen del perill d'acabar frustrats, desesperats

i mancats d'horitzó, perquè les informacions que arriben, totes negatives, van minant l'ànim de qualsevol, i sempre hi ha algú a prop teu que ho passa malament". Per això aquest psicòleg pensa que "l'olla de pressió de la societat cada vegada bull amb més força i de manera més transversal".

Una societat en caiguda lliure. Quedar-se sense feina és, deixant de banda els efectes econòmics, l'expressió màxima de la desesperació i la frustració d'una persona. Sentir-se buit, inútil, mantingut... El vocabulari és cruel, diu Pueyo, però el sentiment que desperta en una persona el pot conduir a la pròpia destrucció. "Viatjo sovint a Europa a explicar a uns altres sindicats quina és la nostra situació social, i quan els dic que la desocupació juvenil supera el 50%, em pregunten com és que la violència encara no ha esclatat al carrer". Laura Pelay, secretària adjunta a la secretaria general de la UGT de Catalunya, està convençuda que el mes de setembre serà "una bomba de rellotgeria, a la societat", perquè "quan més necessites l'estat del benestar i la xarxa de protecció so-

cial, que és creada per als moments de crisi, te la prenen i et deixen en caiguda lliure socialment". Denuncia que es va desmantellant l'estat del benestar, que "aquí ja era molt feble en comparació amb la UE, tant en inversió en protecció social com en polítiques actives i passives d'ocupació, educació, sanitat, etc."

Pelay creu que és possible un esclat violent al carrer, perquè "a la gent ja no li queda corda", però adverteix que "tanta violència és cremar un contenidor com que el conseller d'Ocupació digui que si un jove sense feina vol treballar, que se'n vagi a Londres a fer de cambrer i a aprendre anglès". La representant sindical també denuncia la "demagògia social" que permet que "dos piquets vagin a la presó durant un mes i mig i personatges com els responsables de l'estafa de Bankia o Fèlix Millet siguin al carrer ben somrients". "En aquestes condicions, rebla, "no m'estranya que la gent manifesti la seva ràbia al carrer". Comencem doncs, una tardor que es preveu calenta des de tots els punts de vista.

Gemma Aguilera